

***Haluaisitko työskennellä
toisessa EU/ETA-maassa?***

6
askelta

Haluaisitko työskennellä
toisessa EU/ETA-maassa?

6
askelta

***Haluaisitko työskennellä
toisessa EU/ETA-maassa?***

6
askelta

Ulkomailla työskentely ja harjoittelu on ainutlaatuinen kokemus, jonka aikana saat arvokasta työkokemusta, kartutat kielitaitoasi ja saat uusia ystäviä ja mielenkiintoisia elämyksiä. Jotta kaikki sujuisi hyvin, on ulkomaille lähtöön valmistauduttava. Ulkomaan työ- tai harjoittelupaikan hakeminen voi olla haastavaa ja aikaa vievää.

Jotta tämä olisi helpompaa, olemme koonneet kuusi kohtaa, joista jokainen sisältää hyödyllisiä neuvoja ja vinkkejä muuttajille.

1. Tietoa työskentelystä ja harjoittelusta ulkomailla

EU/ETA-maiden ja Sveitsin yhteisestä European Employment Services EURES- portaalista löydät lähes miljoona eri alojen avointa työpaikkaa 31 Euroopan maasta. eures.europa.eu

EURES-portaalista löydät myös kansallisten julkisten työnvälityspalvelujen nettiosoitteet, joista löytyy paljon avoimia työpaikkoja.

EURES-portaalin työnhakijaosiossa *EURES-jäsenet ja -yhteistyökumppanit* -linkki antaa luettelon useista muista työtä tarjoavista organisaatioista ulkomailla.

Voit kysyä työmahdollisuuksista myös eri maiden EURES-neuvojilta, joiden yhteystiedot löydät EURES-portaalista.

Voit kirjoittaa ansioluettelosi online-muodossa EURES-portaaliin, jolloin EURESiin kirjautuneet työnantajat voivat löytää sen.

Korkeakoulusta vastavalmistuneille löytyy oma linkki EURES-portaalista: *Työnhakijat -> Oletko juuri valmistunut korkeakoulusta? Tietoa ja työpaikkoja loppututkinnon suorittaneille* -sivuilta löytyy nimenomaan korkeasti koulutetuille paljon hyödyllisiä eri EU/ETA-maiden työpaikkasivustoja.

Monia hyödyllisiä ulkomaan työpaikkaosoitteita löydät Turun työ- ja elinkeinotoimiston eli TE-toimiston Työnhaku- ja informaatiokeskus JobCafén Ulkomaille töihin tai opiskelemaan -linkkihakemistosta. www.jobcafeturku.net/linkit/

TE-toimistoihin ilmoitetut ulkomaan työpaikat löydät osoitteesta www.mol.fi/paikat.

Tietoja ulkomaan työpaikoista löydät myös ammattikorkeakoulujen työnvälitys- ja tietopalvelun osoitteesta www.jobstep.net ja Suomen akateemisten rekrytointipalvelujen osoitteesta www.aarresaari.net.

Rekrytointimessut ja -seminaarit, kuten Turussa syksyisin järjestettävät European Job Day / Kampus-työelämämessut, ovat hyvä informaation lähde ja mahdollisuus tavata työnantajia ja EURES-neuvojia muista EU/ETA-maista. www.kampusturku.net

Turun TE-toimisto, kuten myös joidenkin muiden Suomen TE-toimistojen EURES-palvelut, järjestää vuosittain useita ulkomaan rekrytointitapahtumia,

joissa EU/ETA-maiden työnantajat rekrytoivat työntekijöitä. Näistä EURESin ajankohtaisista asioista, kuten myös yleisesti työnhausta EU/ETA-maihin, löydät tietoa osoitteesta www.mol.fi/eures.

EU-toimielimien työpaikat julkaistaan Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston EPSOn osoitteessa europa.eu/epso/.

Myös työharjoittelu on hyvä keino tutustua vieraaseen maahan ja antaa sinulle mahdollisuuden edetä pysyvään työpaikkaan. Näistä mahdollisuuksista voit kysellä omasta oppilaitoksestasi ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksesta CIMOsta. www.cimo.fi

Mikäli kesätyö muissa Pohjoismaissa kiinnostaa, katso www.nordjobb.net.

Tutkijakin voi hyötyä opiskelusta tai työskentelystä toisessa jäsenvaltiossa. Euroopan komission EURAXESS – Researchers in Motion -palvelusivusto auttaa tutkijoita edistämään uraansa Euroopassa ja tukee tieteellisiä organisaatioita lahjakkaiden tutkijoiden etsinnässä. ec.europa.eu/euraxess

Oman yrityksen perustaminen on mahdollista myös toisessa jäsenvaltiossa. Euroopan komission ERASMUS for Young Entrepreneurs -ohjelma tarjoaa mahdollisuuden harjoitella toisen EU/ETA-maan yrityksessä. www.erasmus-entrepreneurs.eu

Useissa maissa toimii yksityisiä rekrytointitoimistoja, jotka voivat avustaa sinua työnhakuprosessissasi. Huomioi, että osa näistä toimistoista laskuttaa palveluksistaan.

Myös hakukoneet, kansalliset sanomalehdet, alan julkaisut, yliopistojen urapalvelukeskukset ja opiskelijajärjestöt ovat hyviä informaation lähteitä.

Mikäli au pair- tai vapaaehtoistyö kiinnostaa, CIMOn www.maailmalle.net - ja Suomen Nuorisoyhteistyö -Allianssin www.alli.fi -osoitteista löydät paljon tietoa em. mahdollisuuksista.

2. Käytännön kysymyksiä

MITEN LÖYDÄN SELLAISEN TYÖPAIKAN ULKOMAILTA, JOKA PARHAITEN VASTAA TAITOJANI?

Vastavalmistuneiden työnhakijoiden ja etenkin opiskelijoiden, joiden työnsaantimahdollisuudet ovat rajallisemmat, on oltava sopeutumiskykyisiä työmarkkinoilla. Huomioi siis vahvuutesi ja mieti, mitä uutta sinun ehkä pitäisi oppia. Usko itseesi ja osaamiseesi. Työnantajat eivät usein ole kiinnostuneita tutkintotodistuksista tai opintoaloista, vaan he ovat pääasiassa kiinnostuneita työnhakijan kyvystä ottaa vastuuta ja hoitaa työnsä. Hakiessasi työtä toisesta maasta on hyödyksi ja usein välttämätöntä, että osaat paikallista kieltä. Kielitaitovaatimukset voivat kuitenkin vaihdella maittain eikä mitään yleissääntöä ole olemassa.

HUOMIOIDAANKO KORKEAKOULUTUTKINTONI JA AMMATILLINEN KOKEMUKSENI?

Erittäin tärkeää on selvittää, tunnustetaanko tutkintosi kohdemaassa ja kuuluuko ammattisi ns. säänneltyihin ammatteihin. Peruseriaate EU/ETA-maissa on, että mikäli sinulla on kotimaassasi pätevyys harjoittaa kyseistä ammattia, voit tehdä sen myös toisessa jäsenmaassa.

Säännellyt ammatit ovat sellaisia, joiden harjoittajan on haettava ammatinharjoittamisoikeutta kohdemaassa, mm. asianajajat, tilintarkastajat, opettajat, lääkärit, hammaslääkärit, apteekkarit ja arkkitehdit.

Joihinkin julkisiin virkoihin voidaan myös vaatia tietyntasoista tutkintoa, jolloin tarvitaan tutkinnon tunnustamispäätös.

Yksityisellä sektorilla työnantaja yleensä päättää, kenet katsoo päteväksi hoitamaan kyseistä työtehtävää. Ota selvää tutkintojen tunnustamisesta osoitteesta www.enic-naric.net.

ONKO MINULLA OIKEUS TYÖTTÖMYYSKORVAUKSEEN OLLESSANI TYÖNHAUSSA TOISESSA EU/ETA-MAASSA?

Jos olet työtön ja haluat etsiä työtä toisesta EU/ETA-maasta, voit siirtää työttömyyskorvauksen eli Kelan peruspäivärahan tai työttömyyskassasi ansiosidonnaisen päivärahan kohdemaahan kolmen kuukauden ajaksi. Työttömyyskorvauksen siirtäminen on kuitenkin tiukkojen ehtojen alaista. Ota yhteyttä EURES-neuvojaan tai paikalliseen TE-toimistoon.

MITÄ VIRALLISIA ASIAKIRJOJA TARVITSEN?

Selvitä ajoissa, onko sinulla voimassa oleva henkilökortti tai passi, jotka oikeuttavat muuttamiseen EU/ETA-alueella.

Mikäli haluat työskennellä EU/ETA-alueen ulkopuolella, sinun on selvitettävä viisumiin ja/tai työlupaan liittyvät asiat. Ota yhteyttä kohdemaan suurlähetystöön saadaksesi tietoa hakuprosessista. www.formin.fi

Jos olet muun kuin EU/ETA-maan kansalainen ja haluat työskennellä EU/ETA-maassa, hanki viisumi/työ lupa itsellesi ja/tai perheesi jäsenille. Ota yhteyttä kohdemaan suurlähetystöön saadaksesi tietoa hakuprosessista.

3. Hakemuksen tekeminen

Määrittele pätevyytesi, kykysi ja toiveesi, mutta ole kuitenkin realistinen ja ole valmis tekemään aluksi myös muitakin kuin oman alasi töitä.

EURES-portaalissa on mahdollisuus laatia online-ansioluettelo, joten kirjaudu sisään Oma EURES-palveluun.

Laadi myös avoimia työpaikkahakemuksia, yleisin tapa on lähettää saatekirje ja ansioluettelo työnantajalle.

On suositeltavaa käyttää eurooppalaista Europass-ansioluettelomallia. www.europass.fi

MUISTIINPANOJA:

YLEISIÄ OHJEITA SAATEKIRJEEN JA CV:N TEKEMISEEN:

Yhden sivun mittaisessa saatekirjeessä tuot esille, miksi juuri sinä olisit työhön sopiva. Pidä mielessäsi työnantajan näkökulma. Jos työnantajalla on verkkosivut, tutustu saatekirjettä laatiessasi yritykseen.

CV on enintään kahden sivun mittainen.

Laadi CV:si yksinkertaiseksi ja helppolukuiseksi ja käytä tarvittavia ammattitermejä kuvaamaan pätevyyttäsi.

Korosta sellaisia omia kykyjäsi ja taitojasi, joita hakemasi työpaikka edellyttää eli räätälöi CV:si sopimaan kunkin paikkailmoituksen työtehtävän kuvaukseen.

Tuo myös esille todennettavissa olevia saavutuksiasi äläkä unohda esimerkiksi kesätyöpaikkoja, vapaaehtoistyötä tai harrastuksia.

Käytä, mikäli mahdollista, työpaikkailmoituksessa käytettyä kieltä.

Jos käytät suosittelijoita, varmista heiltä lupa tähän.

Kaiken antamasi tiedon tulee olla todenperäistä, täsmällistä ja asianmukaista.

Anna toisen henkilön lukea hakemuksesi ennen sen lähettämistä työnantajalle.

Katso lisätietoja ja malleja hakemuksen tekemiseen esim. osoitteesta www.aarresaari.net.

4. *Testit ja haastattelu*

Suurissa yrityksissä käytetään usein erilaisia psykologisia ja teknisiä testejä ennen varsinaista työhaastattelua.

Varmista ennen haastattelua, että olet tutustunut kyseiseen yritykseen ja valmistaudu esittämään kysymyksiä yrityksestä ja työtehtävästä.

Mieti etukäteen esimerkkejä, joilla voit kuvata luonteenpiirteitäsi tai taitojesi esiintymistä haastavissa työtilanteissa, sillä esimerkki kertoo paljon enemmän kuin toteamus ”Olen vastuuntuntoinen työntekijä.”.

Yllättävien kysymysten kohdalla pysy rauhallisena ja ennen kaikkea rehellisenä.

Jos kielitaitosi ei ole riittävä, yritä kuitenkin rohkeasti puhua ja osoita olevasi valmis parantamaan kielitaitoasi.

Myös erilaiset sosiaaliset, tiimi- ja johtamistaidot kannattaa tuoda esille esimerkkien kautta.

Selvitä etukäteen, mitä vastaavasta työstä yleisesti kohdemaassa maksetaan, esim. EURES-neuvojat voivat auttaa näissä kysymyksissä.

TUO HAASTATTELUUN MUKANASI:

- CV
- Mielellään kohdemaan kielelle käännetyt kopiot tutkinto-, kielikurssi- ja työtodistuksistasi
- Henkilöllisyystodistukset, esim. passi/ henkilökortti, joissakin maissa myös kopio syntymätodistuksestasi
- Passikuva, joka helpottaa ansioluettelosi tunnistamista myöhemmin
- Edellisten työnantajiesi suosituskirjeet tai työkokemuksen puuttuessa työtehtävien kannalta sopiva suositus, esim. oppilaitokselta

MUISTIINPANOJA:

5. Muuttajan muistilista

MIETI NÄITÄ AJOISSA ENNEN PAKKAAMISTA ...

Mitä enemmän sinulla on **etukäteistietoa kohdemaasta**, sitä helpompaa sinun on asettua maahan.

Varmista, että sinulla on **työsopimus** tai **työehdot** tiedossasi.

Muista tarvittavat **asiakirjat**, esim. voimassa oleva passi.

Muista **kielikurssit**, kohdemaan kielitaito on hyödyllinen.

Huomioi **pankkitilit**, varaa riittävästi myös käteistä rahaa alkuvaiheeseen.

Eurooppalainen sairaanhoitokortti kannattaa tilata ennen Kelasta. Kortti on maksuton. Eurooppalaisella sairaanhoitokortilla saat lääketieteellisistä syistä välttämätöntä sairaanhoitoa oleskellessasi tilapäisesti EU- tai ETA-maissa tai Sveitsissä. www.kela.fi

Myös monissa maissa saatavilla olevat **yksityiset vakuutukset** kattavat sairastumisesta aiheutuvat kulut kokonaan. Sellaisen ottaminen saattaa olla jopa suositeltavaa. Vakuutuksen ottaminen on tavallisesti työntekijän tai -hakijan omalla vastuulla.

Sosiaaliturva-asiat kannattaa selvittää ennen lähtöä. Kelasta saat tarvittavaa tietoa sosiaaliturvasta ja asianmukaisista E-lomakkeista. Työskennellessäsi toisessa EU/ETA-maassa, kuulut pääsääntöisesti työskentelymaahan sosiaaliturvaan. Jos joudut työttömäksi ulkomailla, työttömyysturvaetuuden saamiseksi voidaan sinulta edellyttää, että olet työskennellyt tietyn ajan kyseisessä maassa. Tällöin myös jossakin toisessa EU/ETA-maassa tai Sveitsissä tehty työ voidaan yleensä lukea hyväksi. Näissä maissa kertyneet työssäolo- ja vakuutuskaudet todennetaan lomakkeella E301. Suomessa saat lomakkeen työttömyyskassastasi tai Kelasta.

Mikäli olet ns. **lähetetty työntekijä**, tulee sinun hakea Eläketurvakeskuksesta todistus, esim. E101, kuulumisesta Suomen sosiaaliturvaan. Työskentelysi toisessa EU/ETA-maassa kerryttää eläkettäsi. www.etk.fi

Verotus kannattaa myös selvittää ennen muuttoa. Suomalaisen henkilön ulkomailla, ulkomaisen työnantajan palveluksessa saama palkka verotetaan kyseisessä maassa. Ulkomailla työskentelevän on normaaliin tapaan annettava Suomeen veroilmoitus, vaikka kyseistä palkkaa ei aina verotettaisikaan Suomessa. Palkka voidaan verottaa myös Suomessa, mutta Suomen verosta vähennetään ulkomaan vero. Euroopan maat ovat tehneet kahdenvälisiä verotussopimuksia, joilla estetään kaksinkertainen verotus toisessa EU/ETA-maassa saadusta palkasta tai siellä saadusta muusta tulosta. www.vero.fi

Selvitä erilaiset **asumisvaihtoehdot** ja vuokrat.
Työnantaja saattaa avustaa asunnon hankinnassa.

EU/ETA-maan työntekijänä sinä ja **perheenjäsenet** omaatte samat oikeudet kuin kansalliset työntekijät, esim. oikeuden työskennellä ja käydä koulua. Voit saada tietoa kouluista ja koulutusjärjestelmästä kohdemaassa ottamalla yhteyttä paikalliseen EURES-neuvojaan.

Varmista, että olet päättänyt asianmukaisesti kaikki **sopimussuhteet** palveluntarjoajiin, mm. vesi-, sähkö-, puhelin- ja internetliittymä, televisiolupa ja lehtitilaukset. Mieti myös, päätätkö pankki- ja vakuutus sopimuksesi.

Muista ilmoittaa ulkomaille muutostasi tarvittaessa paikallisviranomaisille: Kela, vero toimisto, TE-toimisto ja **maistraatti**. www.maistraatti.fi

Paljon hyödyllistä tietoa maasta poistumiseen ja maahantuloon liittyvistä muodollisuuksista saat Euroopan komission Sinun Eurooppasi -osoitteesta ec.europa.eu/youreurope.

6. Asettuminen uuteen maahan

Vaikka olisitkin aloittanut sopivan asunnon hakemisen jo ennen muuttoa, sen löytäminen voi olla vaikeaa. Jos työnantajasi ei voi auttaa sinua, tyydy aluksi väliaikaiseen ratkaisuun, esim. hosteliin, kunnes löydät sopivan asunnon. Ota selvää asumista koskevista säännöksistä, vuokransaajan ja vuokranantajan oikeuksista ja velvollisuuksista uudessa asuinmaassasi. Vuokratessasi tai ostaessasi talon tai auton palo- ja liikennevakuutukset saattavat olla pakollisia.

Selvitä pitääkö sinun rekisteröidä oleskeluoikeutesi kohdemaassasi kolmen kuukauden oleskelun jälkeen. Yleensä oleskelun rekisteröi paikallinen poliisiviranomainen.

Avaa pankkitili ja ilmoita siitä työnantajallesi palkanmaksua varten.

EU- ja ETA-maiden ja Sveitsin välillä muuttavien sosiaaliturvaan vaikuttaa EU:n sosiaaliturva-asetus. Asetuksen tarkoitus on varmistaa, että maiden välillä muuttavat työntekijät kuuluvat vain yhden maan sosiaaliturvaan kerrallaan. Toisaalta asetuksella pyritään takaamaan, että työntekijä ei menetä ansaitsemaansa sosiaaliturvaa muuton vuoksi.

Kaikkia työsopimukseen sidottuja kohdemaan sosiaaliturvaetuja sovelletaan samoin edellytyksin kaikkiin EU/ETA-maiden kansalaisiin. Sosiaaliturvaetuudet kattavat sairausloman, äitiysvapaan, työttömyys- ja perhe-etuudet, työtapaturmat ja työperäiset sairaudet, työkyvyttömyyden ja vanhuuseläkkeen.

On hyödyllistä osallistua erilaisille kursseille ja koulutuksiin, joiden tavoitteena on parantaa kielitaitoasi ja/tai ammatillista pätevyyttäsi.

MUISTIINPANOJA:

PIDÄ MYÖS MIELESSÄSI, ETTÄ ERÄÄNÄ PÄIVÄNÄ EHKÄ PALAAT KOTIMAAHASI ...

Aloita työnhaku hyvissä ajoin ennen paluutasi. EURESin kautta voit myös löytää työmahdollisuuksia vanhassa kotimaassasi.

Muista ajoissa ennen kotimaahan paluutasi pyytää työnantajaltasi työtodistus, jossa on mainittu työtehtäväsi, työssäoloaikasi ja työsuhteesi päättymisen syy. Säilytä myös palkkatodistukset. Pyydä E301-lomake, jolla voit siirtää työssäolo- ja vakuutuskautesi toisesta EU/ETA-maasta Suomeen. Suomessa työttömyysturvan maksaja edellyttää sitä. Jäätyäsi työttömäksi toisessa EU/ETA-maassa, ota selvää työskentelymaan työvoimatoimistosta mahdollisuudestasi siirtää

työttömyyskorvaus E303-lomakkeella toiseen EU/ETA-maahan. Lisätietoja edellä mainitusta voit kysyä EURES-neuvojilta.

EU/ETA-sopimus takaa sopimusmaan kansalaiselle toisessa sopimusmaassa ansaitun eläkkeen maksamisen mihin tahansa sopimusmaahan. Suomessa asuvat voivat hakea ulkomailla ansaittua eläkettä samalla, kun hakevat eläkettä Suomessa.

Vaiheet työn hakemisessa vanhasta kotimaasta eivät eroa paljoakaan niistä vaiheista, kun hait työtä ulkomailta.

MUISTIINPANOJA:

LISÄTIETOJA: Turun työ- ja elinkeinotoimisto/EURES, turku@mol.fi, PL 235, 20101 Turku